

בס"ד ::::::::::: **שבתו של מקום** ¹ :::::::::::

אתה קדוש ושמך קדוש ⁵ "והק-ל הקדוש נקדש בלדקה"	אתה גבור... רב להושיע ... ומצמיח ישועה ⁴ "ואין דומה לך מושיענו למחייט הממייט"	"אבות" ... זוכר חסדי אבות ומביא גואל מגן אברהם ³
--	--	---

::::::::: **צרכן של בריות** ¹ :::::::::::

שבת ויו"ט ==> **שיפור מצבנו הרוחני - סילוק שורש כל הצרות** ==>

[רצה במנוחתנו] קדשנו במצוותך ותן חלקנו בתורתך	אתה חונן... חננו מ א ת ד דעה - ידיעת הבורא ית' בינה - סור מרע בינה (אויב כח כח) והשכל - לראות מעשה השי"ת נדעה וזינה יגיע האדם להמקדשות לפני ה' - ריה"ל, כוזרי ג' יט	השיבנו שיושיענו מהצרה הגדולה ביותר: ריחוק מהתורה, מעבודת ד', וממנו ית' שהם הסיבות לשאר הצרות ⁷ סומך נופלים	סלח... מחל סליחה = ויתור העונש (רמב"ן במדבר יד יז) גאולה משחת - תהלים קג ⁶
---	---	--	---

<== **שיפור מצבנו הגשמי** ==<

שבענו מטובך ושמחנו בישועתך	ברך עלינו ותן ברכה ושבענו מטובך	רפאנו... הושיענו ורופא חולים	ראה בעינינו ⁸ "אתחלתא דגאולה" ⁹ גאולה מן צרות
-------------------------------	--	--	---

צרכינו בעם ה' - בקשת מלכות שמים

" "	על הצדיקים... ועלינו יהמו רחמך ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך ושם חלקנו [עם הבוטחים] משען ומבטח עי' ב"י סי' קפ"ח שזו בקשה על מלכות שמים ¹³	השיבה שופטנו ¹¹ ישועה מעוול וחמס וכו' ומתיר אסורים	תקע בשופר ¹⁰ גאולה מן שיעבוד המלכיות וקבוצ עם ה' עם ישראל
		למשומדים [ולמשלימים] ¹² ... וכל המינים כרגע יאבדו ומלכות זרין מהרה תעקר ... ישועה מכל המסיתים מאחרי ה'	

צרכינו לעבודת ה' בשלימות - ההשתוקקות לקרבת ה'

טהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו ... קדשך [וישמחו בך ישראל]	שמע קולנו	את צמח דוד הישועה השלימה שאין אחריה נפילה ¹⁴ ומקיים אמונתו לשינוי עפר	ולירושלם "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"
---	-----------	---	---

::::::::: **שבתו של מקום** ¹ [והוראה ²] :::::::::::

של'י	מודים הק-ל ישועתו ועזרתנו סלה ישועה מגסות הרוח ומכפיית טובה	רצה "אל מעלת אבותם ישובו, אז נחשבו גאולים" ¹⁵
------	---	--

"ה' אלקינו" השגחה פרטית הטבתו ית' פקדנו לברכה = שישגיח עלינו (רמב"ן במדבר) - עוזר -	"מלך" ¹⁶ ישועה הושיענו ... לחיים - מושיע -	[לא מזכירים תואר] גאולה = שיקננו בחזרה (רמב"ן שמות ו ו) זכרנו ... לטובה - מגן -
--	---	---

ישראל'

9. רש"י מגילה דף יז: אתחלתא דגאולה היא - ואף על גב דהאי גאולה לאו גאולה דגלות היא, אלא שיגאלנו מן הצרות הבאות עלינו תמיד, דהא ברכת קיבוץ ובנין ירושלים וצמח דוד יש לכל אחת ואחת ברכה לעצמה לבד מגאולה זו, אפילו הכי, כיון דשם גאולה עלה קבעוה בשביעית:

10. כאשר תוקעים ביו"כ בשנת היובל לשלוח עבדים אומרים מלכות זכרונות ושופרות ע"י רמב"ם הל' שופר פ"ג ח'

11. סדר נזיקין נקרא בלשון תלמוד סדר ישועות להיות כלל עניניו להסיר העוול והחמס מבין בני אדם בדני ממונות, נגזר מלשון 'ויקם משה ויושיען', וכן בא להרחיק בני האדם מהעבירות הגדולות בהתמנות עליהם דיינים מתחקים על שרשי מעשיהם ליסרם על רעתם לשלם להם כפעלם" הקדמה למסכת סנהדרין מהמאירי

12. בימי רבן גמליאל רבו האפיקורוסין בישראל, והיו מצירים לישראל ומסיתין אותן לשוב מאחרי השם. וכיון שראה שזו גדולה מכל צרכי בני אדם, עמד הוא ובית דינו והתקין ברכה אחת שתהיה בה שאלה מלפני השם לאבד האפיקורוסין וקבע אותה בתפלה כדי שתהיה ערוכה בפי הכל. רמב"ם פ"ב מתפלה א'

13. ב"י סי' קפח: ובשבלי הלקט (סי' קנז) כתב ... פירש ה"ר בנימין לפי שצריכים אנו להזכיר מלכות שמים ומלכות בית דוד ובית המקדש לפי שארז"ל ביום שנחלק מלכות ב"ד כפרו בג' דברים: בהקב"ה ובית המקדש ומלכות בית דוד, ואין נגאלין עד שיתודו ויתבעו שלשתן וגם בתפילה מזכירין שלשתן: משען ומבטח לצדיקים זו מלכות שמים בונה ירושלים זה בית המקדש מצמיח קרן ישועה זה מלכות ב"ד.

14. על מה מתפללים, מה בדיוק מבקשים? ע"י היטב ברמב"ם פ' יא-יב מהל' מלכים בהוצ' הרב שבתי פרנקל ובפ"ט מהל' תשובה הל' ב'

15. הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו - וכשיצאו ממצרים אע"פ שיצאו מבית עבדים עדיין יחשבו גולים, כי היו בארץ לא להם נבוכים במדבר. וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם, אז שבו אל מעלת אבותם, שהיה סוד אלו"ק עלי אהליהם, והם הם המרכבה (ב"ר מז ח), ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד" - רמב"ן הקדמה לספר שמות

16. תהילים ג: הקשיבה לקול שועי מלכי ואלקי כי אליך אתפלל: "מלכי, שאתה מלך עלי ואני צועק אליך כמו שצועקים אל המלך" - רד"ק.

תהילים מד ה: אַתָּה הוּא מִלְכֵּי אֱלֹקִים צִוְּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב:

תהילים עד יב: וְאֱלֹקִים מִלְכֵּי מִקְדָּשׁ פָּעַל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

ירושלמי מסכת ברכות פ"ב הלכה ד': ר' אחא בשם ר' יהושע בן לוי אף מי שהתקין את התפילה הזאת על הסדר התקניה: שלש ברכות ראשונות ושלש ברכות האחרונות שבחו של מקום, והאמצעיות צרכן של בריות -

חננו דיעה חננתנו דעה רצה תשובתינו רצית תשובתינו סלח לנו סלחת לנו גאלינו גאלתנו רפא חליינו ריפית חליינו ברכ שנותינו בירכת שנותינו קבצינו קיבצתנו שופטינו בצדק שפטתנו בצדק הכנע קמינו [זדים?] הכנעת קמינו [זדים?] צדקינו (במשפט) צידקתנו בנה כיתך שמע עתירתנו ורצנו בתוכו - לית צורכה דבנה כיתך ושמע עתירתנו ורצנו בתוכו, אלא כמה דאישתעי קרייא כן אשתעיית מתניתא, והביאותים אל הר קדשי ושימחתים בבית תפילתי [עולתיהם וזבחייהם לרצון על מזבח].

1. ברכות דף לר. : א"ר חנינא, ראשונות דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו, אמצעיות דומה לעבד שמבקש פרס מרבו, אחרונות דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר [= מבקש רשון ללכת] והולך לו.

2. רמב"ם הל' תפילה פרק א ב: אלא חיוב מצוה זו, כך הוא - שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום, ומגיד שבחו של הקב"ה, ואח"כ שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחינה, ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו, כל אחד לפי כוחו:

3. הוא ית' המקור שלא נפחד - אולר הרברים האלה היה דבר ה' אל אברם במלואה לאמר, אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד:

4. הוא ית' המקור שלא להתיאש - וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי בֶן אָדָם הַעֲצֹמוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הִמָּה הִנֵּה אֲמָרִים יִבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ וְאִבְרָהָ תִתְּקַנְנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ: לִכֵּן הִנֵּבָה וְאִמְרַת אֱלֹהִים כֹּה אָמַר אֱלֹהֵי יִדְדֵי הִנֵּה אֲנִי פִתּוֹן אֶת קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֶדְמַת יִשְׂרָאֵל: (יחזקאל פרק לז יא-יב ועיי"ש ברד"ק)

5. אתה קדוש: מלבי"ם ישעיה לא א - כי שם קדוש ישראל נקרא בו הש"י מצד השגחה הפרטית והאותות והמופתים אשר יעשה לצורך ישראל

שם כט יט - יש הבדל בין השם 'יקו"ק' שמורה על שהוא בורא העולם ומנהיגו בטבע, ובין 'קדוש ישראל' שמורה על השגחתו הפרטית ואותותיו ומופתיו.

שם יחזקאל לח כג - והתגדלתי והתקדשתי - יכירו שאני גדול ושכל הסבות מאתי, ושאני קדוש - מובדל מן הטבע ומתנשא עליו באותות ומופתים

קדוש - הוא נעלה וקדוש ממחשבותינו - רד"ק ישעיה מ' כה

מצד מידות: "קדושים תהיו ... שיהיה אדיר תפצנו להיטיב עם זולתנו, ליחיד ולרבים כהוה ובעתיד בדמות הכורא כביכול... להיות פרוש מהשאיפה להיטיב עם עצמו...." הקדמה לס' שערי יושר מהגר"ש שקאפ עיי"ש

6. תהילים קג: הַסֵּלֶף לְכָל עֹנֵי הַרְפָּא לְכָל תַּלְלוּאֵיכִי [הם תחלואי הנפש, העונות - רד"ק וכן הוא במגילה יז:]: הַגֹּאֵל מִשְׁלַח וְאֵיכִי.... [דפ"ק מגיהנם חייכי - תרגום].

7. תהילים פ': ה' אֱלֹקִים צִבְּרוֹת הַשִּׁבְבוֹת הָאֵר פִּנִּי וְנוֹשְׁעָה

8. ספר הכוזרי מאמר ג' יט: ולפי שאי אפשר לאדם בלא חטא צריך הוא לבקש מחילה על החטא שחטא במחשבה ובמעשה היא הבקשה שבברכת 'חנן ומרבה לסלח'. ונסמכה לבקשה זו בקשה על תולדת הסליחה והאות עליה והיא הגאולה מן העני בו אנו נתונים כיום ברכה הפותחת ב'ראה נא בענינו וריבה ריבנו' ותחתמת ב'גואל